

FAQ - Projectsubsidies Natuur

De rechtsgrond en het wettelijk kader voor de projectoproep is het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer (gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 28 oktober 2017).

1. Kan om het even wie een aanvraag voor een projectsubsidie natuur indienen, en wie vult de aanvraag in?

Elke natuurlijke persoon (particulier), privaatrechtelijke rechtspersoon (bijvoorbeeld een vzw of een bedrijf) of lokaal bestuur (gemeente, provincie, OCMW, kerkfabriek, watering of polder) kan een subsidie aanvragen.

LET WEL: de aanvrager (= begunstigde) moet de beheerder zijn, of diens gevolmachtigde. Indien je als aanvrager ook niet tegelijk de eigenaar bent, is de toestemming van de eigenaar(s) eveneens op te nemen in een volmacht (tenzij er een schriftelijke beheer/gebruiksovereenkomst is die de aanvrager dezelfde rechten toekent)

2. Hoe dien ik een aanvraag in?

Je surft naar <https://www.natura2000.vlaanderen.be/projectsubsidies-natuur> en volgt daar de link die naar het digitaal platform leidt waarop je terecht kan voor het verloop van de hele indieningsprocedure inclusief het voorleggen van je projectidee. De nodige bijlages kan je eveneens via het platform opladen.

Tot je beslist over te gaan tot indiening (indieningstermijn, zie projectvoorwaarden) kan je ook altijd contact opnemen met het aanspreekpunt bij Natuur en Bos, die je kan begeleiden en wegwijs maken. Indieningstermijn en contactpersonen zijn opgenomen in de projectvoorwaarden.

3. Hoe bereid ik mijn projectidee best al voor, voordat ik dit voorleg?

Behalve het uitstippelen van je projectdoelen (zie projectvoorwaarden), schenk je best ook al aandacht aan volgende zaken: eventuele vergunningsplicht voor de maatregelen, de eigendoms- en beheersituatie en de daaraan verbonden engagementen (volmacht), een eerste kostenraming (aan de hand van recente voorbeelden en vergelijkingspunten, vrijblijvende offertes). Zijn er eventueel omgevingsfactoren die duidelijk impact kunnen hebben op het projectgebied en de voorziene maatregelen (bijvoorbeeld een lozingspunt), zijn er relevante andere bestaande adviezen.

Je kan contact opnemen met de Natuur en Bos-aanspreekpunten (zie projectvoorwaarden) maar ook rekenen op verdere begeleiding nadat je je projectidee voorgelegd hebt via het digitaal platform dat je gebruikt voor de indienprocedure.

4. Welke documenten moet ik minimaal indienen zodat de aanvraag ontvankelijk is?

De indienprocedure (vanaf projectidee) via het beschikbare digitale platform zal enkele zaken al vereenvoudigen; de aanduiding op kaart is er bijvoorbeeld een onderdeel van. Verder kan nog een meer gedetailleerd inrichtingsplan of –schets nodig zijn, afhankelijk van het type inrichting dat je voorziet en de complexiteit/techniciteit ervan. Een volmacht (zie vraag 2) is ook vaak nodig, verzamel de nodige akkoorden en handtekeningen op voorhand (een model van volmacht is beschikbaar). Ook eventuele reeds beschikbare vergunningen of andere adviezen, een beheer/gebruiksovereenkomst indien relevant, kunnen nuttig zijn.

5. Is een natuurbeheerplan altijd verplicht? Wat met bijvoorbeeld een vleermuiskelder op private eigendom?

Om de duurzaamheid van de projectrealisaties op lokaal en op Vlaams niveau (bijvoorbeeld

instandhoudingsdoelstellingen) te garanderen, wordt de opmaak van een natuurbeheerplan van minstens type 2 binnen de 3 jaar steeds als voorwaarde gesteld.

Als de projectsubsidie uitsluitend gevraagd wordt voor punt- of lijnvormige elementen op het terrein (infrastructuur, poel,...) is het niet altijd duidelijk voor welk terrein er dan een natuurbeheerplan moet opgesteld worden: alleen voor de punt- of lijnvormige elementen of ook voor het omliggend terrein. De aanvrager mag in principe zelf kiezen. Stel jezelf enkele kritische vragen om zelf te beslissen, bijv.:

- Is er al een bestaand (natuur)beheerplan?
- Is er nood om een integrale visie uit te werken, rekening houdend met omliggend domein?
- Welke subsidies zijn er mogelijk?
- Leidt het natuurbeheerplan tot vrijstellingen van vergunningsplicht of zijn er andere voordelen?

Contacteer vanaf de opmaak van een 'verkenningnota' Natuur en Bos:

<https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/beheerplan/contacten>

Alle info verzameld op: <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/natuurbeheerplan/het-nieuwe-natuurbeheerplan-geldig-van-28102017-3>

6. De geplande inrichting is op een perceel dat in erkend natuurreservaat ligt. Kan ik als eigenaar zelf een projectsubsidie natuur aanvrager?

De indiener moet steeds een beheerder zijn, of zijn gevolmachtigde. Enkel als je als eigenaar dus een volmacht zou krijgen van de beheerder, kan je een projectsubsidie aanvragen.

Beheerders van erkende reservaten kunnen voor inrichtingswerken op erkende percelen ofwel een projectsubsidie natuur aanvragen ofwel de subsidiëring aanvragen in toepassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2003 tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van natuurreservaten en van terreinbeherende verenigingen en houdende toekenning van subsidies. Deze laatste optie geldt als overgangsregeling nog maximum tot en met 2023, ofwel 6 jaar gerekend vanaf 28/10/2017.

7. Kan ik ook IHD realiseren binnen een project buiten speciale beschermingszones(SBZ)?

Dat kan, voor zover het dan leefgebied van een Europees te beschermen soort betreft ofwel actueel boshabitat mits gelegen in boscomplexen die tot een zogenaamde 'gunstige staat van instandhouding' (GSVI) kunnen komen.

8. Kan ik projecten indienen die niet op IHD focussen?

Dat kan, als het project zich richt op het ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit. In elk geval moeten de maatregelen op deze percelen dan al opgenomen zijn in een bestaand beheerplan (dat later nog omgevormd zal moeten worden indien het geen natuurbeheerplan nieuwe stijl is). Ook deze projecten worden geëvalueerd en gequoteerd volgens de criteria vermeld in de projectvoorwaarden.

9. Waar vind ik info over Europees te beschermen soorten?

Hiermee bedoelen we soorten van bijlage II en IV van de habitatrichtlijn en de soorten van bijlage I (broedvogels) en IV (trekvoegels en overwinteraars) van de vogelrichtlijn.

Meer info kan je vinden op:

http://www.ecopedia.be/europees_beschermde_natuur/soorten

<http://www.ecopedia.be/natura2000/soortenbijlage4>

<http://www.ecopedia.be/natura2000/vogelrichtlijn>

10. Wat zijn habitattypische soorten? En Vlaamse prioritaire soorten?

Een habitattypische soort (flora of fauna) is een term die aangeeft dat een soort gebruikt wordt bij het beoordelen van de staat van instandhouding van een Natura 2000-habitat. Het voorkomen van een gezonde populatie wordt bekeken op gewestelijk niveau. Op lokaal niveau wordt natuurlijk wel rekening gehouden met deze soorten.

Meer info en soortenlijsten: <https://www.ecopedia.be/encyclopedie/habitattypische-soort>

Een zogenaamde 'Vlaamse prioritaire soort' is een soort die voorkomt op de Europese Rode lijsten en waarvoor door hun toestand en trend geldt dat Vlaanderen internationale verantwoordelijkheid heeft voor deze soorten gelijkaardig aan Natura 2000-soorten.

Het zijn de soorten die opgelijst zijn in bijlage 8 van het Vlaamse Natura 2000-programma.

https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/vlaams_natura_2000-programma_bijlagen.pdf

11. Waar kan ik de soortenbeschermingsprogramma's vinden?

Meer info kan je vinden op <https://www.natuurenbos.be/SBP>

12. Komt exotenbestrijding in aanmerking ?

Exotenbestrijding (info (<https://www.ecopedia.be/pagina/exoten>)) kan enkel als:

- het onderdeel is van een ruimer inrichtingsproject, waarbij er voor de meest effectieve aanpak gekozen wordt
- en waarbij de bestrijding zowel een essentiële stap is voor het in de lokaal goede staat van instandhouding brengen van het habitat
- en ook leidt tot een permanente oplossing voor het projectgebied

Voor zover relevant voor het projectgebied wordt dan in eerste instantie gefocust op de lijst van voor de Europese Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten.

13. Ik wil een lozingsknelpunt of een erosieknelpunt oplossen (milieudrukken). Kan ik dit als maatregel indienen binnen een projectsubsidie natuur?

Het remediëren van milieudrukken (waterkwaliteit, erosie) wordt niet opgevangen binnen de projectsubsidies natuur. Verdere info, ondersteuning of subsidie voor het oplossen van waterkwaliteits- (lozingspunten, Individuele Behandeling Afvalwater kortweg IBA) of erosieknelpunten kunnen bevestigd worden bij respectievelijk VMM en de afdeling ALBON van het departement Omgeving.

<https://www.lne.be/afdeling-land-en-bodembescherming-ondergrond-natuurlijke-rijkdommen-1>

<https://www.vmm.be/water/riolering/timing-en-subsidies/subsidies>

14. Wanneer mogen de werken starten?

De werken waarvoor subsidie wordt gevraagd, mogen nog niet in uitvoering zijn voordat de goedkeuring werd ontvangen. Bij het uitwerken van een projectidee hou je hier dus rekening mee in de timing/planning.

15. Wat als de maatregelen die ik plan, ook uit andere regelgeving en/of verplichtingen volgen?

Als het verplichtingen betreft zoals bijvoorbeeld opgelegde voorwaarden in het kader van een afgeleverde vergunning, een compensatieplicht in geval van ontbossing, een herstelplicht op basis van een proces-verbaal,... dan kan geen projectsubsidie natuur aangevraagd worden.

Indien het project/de maatregelen ook overlappen met ander vigerend beleid (bijvoorbeeld

waterkwaliteit) moet nagegaan worden of de concrete acties en maatregelen niet reeds rechtstreeks volgen uit de uitvoering van dit ander beleid en regelgeving of niet.

Bijvoorbeeld: een actie uit een goedgekeurd (beheer)plan en/of (investerings)programma's ter uitvoering van het decreet Integraal Waterbeleid, waarbij de taakstelling voor de waterloopbeheerder reeds bepaald werd (bijvoorbeeld oplossen van een vismigratieknelpunt).

16. Mijn project voorziet afgraving(en) met (omvangrijk) grondverzet. Zijn er zaken waar ik extra rekening moet mee houden?

Voorafgaand aan de indiening van je projectsubsidieaanvraag raadpleeg je <https://www.ovam.be/begrippen-grondverzet> en <https://www.ovam.be/wanneer-is-technisch-verslag-verplicht> om te zien of en aan welke voorwaarden van de grondverzetsregeling (OVAM) je moet voldoen. Vanaf een grondverzet van 250m³ moet je een technisch verslag laten opmaken, maar er bestaan ook uitzonderingen.

Indien je project grondverzet voorziet waarvoor zo'n technisch verslag vereist is, zorg je er voor dat minstens al resultaten van een bemonstering (als basis voor het technisch verslag) door een erkend bodemsaneringsdeskundige beschikbaar zijn tijdens de evaluatiefase zoals voorzien in de procedure van de projectoproep.

17. Kan ik voor de restfinanciering van het project cumuleren met andere subsidies? Wat met LIFE?

Cumulatie met subsidies vermeld in een andere wet of een ander reglement is mogelijk tenzij die andere wet of dat ander reglement dit verbiedt. De totale gecumuleerde subsidies kunnen natuurlijk niet meer bedragen dan de totale kostprijs van de uitgevoerde inrichtingsmaatregelen. Als dit wel het geval is, zal de projectsubsidie natuur pro rata bijgesteld worden. In de subsidieaanvraag vermeld je uitdrukkelijk of er beroep gedaan werd/zal worden op andere subsidies en om welk bedrag het gaat.

Voor LIFE-projecten wordt in Hoofdstuk 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 een subsidie voorzien voor de aanvraag van de LIFE-restfinanciering. Er kan hiervoor dus geen projectsubsidie natuur meer aangevraagd worden.

18. Wat komt in aanmerking als kost bij 'voorbereiding en begeleiding'?

Maximaal 10% van de projectkosten die binnen een project ingediend worden, kunnen bestaan uit 'voorbereiding en begeleiding' van de werken, en met een maximaal bedrag van 5.000 EUR. Ook voor deze kosten worden facturen voorgelegd. Onder voorbereiding en begeleiding worden de kosten begrepen die rechtstreeks verbonden zijn aan het project, zoals opmaak van het dossier, opmaak van het inrichtingsplan, projectgebonden overleg, coördinatie/begeleiding op terrein, en de daaraan verbonden overheadkosten.

Binnen de aanvraagprocedure in het digitaal platform, kan je deze kost apart aanduiden, en wordt een correctie toegepast indien de ingevoerde kosten hoger zijn dan 5.000 EUR of meer dan 10% zouden bedragen van de totale subsidiabele kosten inclusief deze voorbereiding/begeleiding.

19. Wordt de inzet van eigen personeel en eigen materiaal gesubsidieerd?

De subsidie wordt enkel uitbetaald op basis van facturen. De werken (inclusief levering van materialen) moeten dus uitbesteed worden om in aanmerking te komen.

20. Welke bewijsstukken moet ik bij de rapportering voegen met betrekking tot de wet op de overheidsopdrachten?

De aanvrager die gehouden is aan de wet op de overheidsopdrachten, voegt bij de rapportering volgende documenten toe (of houdt deze ter beschikking en meldt dit in de rapportering): bestek, publicatie, PV van opening, offertes, gunningsverslag,

uitvoeringsverslag met meetstaat, PV van oplevering, verslag van boetes en straffen en eventuele andere relevante stukken.

De aanvrager die niet gehouden is aan de wet op de overheidsopdrachten, rapporteert of er minimaal 3 offertes werden aangevraagd.

21. Komt aanplanten en bebossen in aanmerking, als onderdeel van een project?

Plantgoed kan betoelaagd worden. Om geen overlapping met het subsidie-instrument bebossing en herbebossing van Natuur en bos te hebben (besluit van de Vlaamse Regering van 2 okt 2015), mag het een (her)bebossing betreffen tot maximaal 0,5ha of een aanplanting van een bosrand (rondom bestaand bos) van maximaal 0,25ha. Deze oppervlakte mag ruimtelijk gescheiden zijn als de fragmenten >0.1 ha zijn en binnen een straal van 1 km van elkaar gelegen zijn.

Meer info vind je ook op <https://www.natuurenbos.be/bebossing> (zie "Waarvoor kan je subsidie aanvragen?")

22. Wat houdt de cofinanciering door PDPO in en zijn er extra voorwaarden?

De subsidie die wordt toegekend, kan voor sommige geslaagde projecten voor 50% gefinancierd worden met PDPO-middelen indien het project hiervoor in aanmerking komt. Behalve een akkoordverklaring bij de aanvraag, hoeft je hiervoor verder niets te ondernemen. Om te weten of er al dan niet PDPO-cofinanciering is voor het project, raadpleeg je het ministerieel besluit waarin de subsidie werd toegekend. Een aantal gegevens met betrekking tot de uitbetaalde steun wordt ook bekend gemaakt op de website www.belpa.be (conform art.111 van verordening EG nr 1306/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 dec.2013).

Vanuit PDPO worden een aantal communicatieverplichtingen opgelegd, die dus ook van toepassing zijn op de projectsubsidies natuur. Meer info vind je in de projectvoorwaarden, en via

<http://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/plattelandontwikkeling/communicatieverplichtingen-begunstigden>

23. Wat zijn de minimale communicatieverplichtingen?

Behalve eventuele bijkomende PDPO-communicatieverplichtingen (zie vraag 20), zijn er basisverplichtingen rond communicatie opgenomen in de projectoproep (zie 3.2 van de projectvoorwaarden). Zo moeten de resultaten van het project minimaal gecommuniceerd worden aan omwonenden en/of sectorcollega's. Daarbij wordt minstens 1 terreinbezoek georganiseerd over de doelstellingen voor het gebied, de maatregelen en de link naar Natura 2000. Daarnaast wordt een pers- of communicatietekst gevraagd voor gebruik via nieuwsbrief en/of website. Alle extra inspanningen voor communicatie kan de beoordeling van het luik communicatie in het project gunstig beïnvloeden.

24. Bestaan er nog andere subsidies als mijn project niet in aanmerking komt of niet weerhouden wordt?

Overweeg in dit geval:

- de andere subsidies binnen het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 (reguliere beheersubsidies binnen een natuurbeheerplan en de daarop aanvullende subsidies
- projectsubsidies voor aankoop van gronden om te bebossen
- projectsubsidies Openstelling
- een investeringssubsidie voor LIFE-restfinanciering

en buiten dit BVR ook nog:

- subsidies bebossing en herbebossing binnen het BVR 02/10/2015
- de oproep natuur in je buurt

- een natuurprojectovereenkomst
- groenjobs

Kijk daarom zeker ook op <https://www.natuurenbos.be/subsidies>

Verken ook subsidiemogelijkheden buiten Natuur en Bos: LIFE, VMM (vb IBA's), de afdeling ALBON van het departement LNE (bijvoorbeeld erosie maatregelen), departement landbouw en visserij (bijvoorbeeld niet-productieve investeringen zoals poelen, houtkanten, erosiedammen, kleinschalige regeling hydrologie), VLM (bijvoorbeeld beheerovereenkomsten, projectoproep omgevingskwaliteit, LEADER).

Meer info via <http://www.ruraalnetwerk.be/pdpo-iii>.

25. Waar kan ik zélf meer info vinden over IHD (G-IHD en S-IHD besluiten en rapporten, managementplannen Natura 2000,...)

Deze info kan je terugvinden op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/publicaties> en op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/beleid-vlaanderen>

26. Wat betekent 'staat van instandhouding' en LSVI? Waar kan ik beoordelingscriteria terugvinden?

Met een "staat van instandhouding" van een lokale habitat wordt verwezen naar een toestand waarvan kan verwacht worden dat de habitat langdurig kan blijven bestaan zonder of met regulier (dus niet remediërend) beheer.

LSVI staat voor 'lokale staat van instandhouding'. Op

<https://www.ecopedia.be/encyclopedie/lsvi> kan je bij 'publicaties' de criteria terugvinden voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de habitatrictlijnsoorten.

27. Wat is de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) en waar vind ik nuttige info?

Het kader en de algemene info vind je terug op <https://natura2000.vlaanderen.be/pas>

De 'overschrijdingskaart' en de 'generieke PAS-herstelmaatregelen' kan je downloaden op <https://natura2000.vlaanderen.be/projectsubsidies-natuur>

OPMERKING: De verhoogde subsidie in geval van PAS-relevantie kan slechts éénmalig binnen een beheerplanperiode (24 jaar) toegekend worden.

28. Wat als ik tijdens de uitvoering van het project op onvoorziene omstandigheden bots?

Elke onvoorziene omstandigheid die de planning en de uitvoering van het goedgekeurde project kan wijzigen, meld je in elk geval zo snel mogelijk.

Slechts in uitzonderlijke gevallen en mits grondige motivatie kunnen de voorziene werken en de uitvoeringstermijn nog worden aangepast tijdens de uitvoeringsfase.

Je neemt in dat geval eerst contact op met het (regionaal) aanspreekpunt bij Natuur en Bos (zie projectvoorwaarden) voor het project. Als een wijziging van het project effectief aan de orde is, zal je moeten overgaan tot het schriftelijk indienen van een aanvraag tot wijziging, gericht aan entiteit AVES van Natuur en Bos in Brussel.

29. Kan ik een ontbossing uitvoeren zonder bos te moeten compenseren?

Enkel voor een ontbossing in functie van vastgestelde IHD voor speciale beschermingszones (SBZ) of Europees beschermde soorten, die ook opgenomen is in een **goedgekeurd** natuurbeheerplan voor een bos, bos- of natuureservaat, is géén compensatieplicht nodig of ontheffing van het verbod op ontbossing. Een omgevingsvergunning blijft wel nodig, met als uitzondering de natuureservaten die vrijgesteld zijn van de ontbossingsregeling uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (zie art. 47 Bosdecreet).

Voor alle andere ontbossingen geldt dus sowieso een compensatieplicht, en de verplichting

tot aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning met eventueel voorafgaand een ontheffing van het verbod tot ontbossen (Vlaamse Code Ruimtelijke Ordening, zie art. 47 Bosdecreet). Meer info hierover op <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/vergunningen/ontbossing-en-compensatie>

30. Kan ik (voorbereidend) studiewerk of wetenschappelijk onderzoek indienen binnen de projectoproep natuur?

Aangezien de projectoproep zich maximaal richt op terreinrealisaties, komen studies of onderzoeken niet in aanmerking.